

Szerkesztőségi iroda:

Főiac, Csulak-féle ház,
hová a lap szellemi részét

illető közlemények
küldendők.

Kiadó hivatal:

Polák Mór könyvnyomdája,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.

A háromszéki „Házipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilvánt. sora 15 kr.

Az erdélyi petroleum-ipar érde-
kében *)

Bizonyára még az erdélyi részek lakosai is bámulva fogják kérdeni, hogy mit akar a fennebbi cím jelenteni? Ki hallott valamit az erdélyi petroleum-iparról? Van-e még olyan is? Hja! mi rendszerint nem szoktuk ismerni saját hazánkat s kétségkívül többet tudunk az amerikai petroleum-gyártásról, mint arról, hogy Erdélyben is négy virágzásnak örvendő petroleumgyár van, még pedig Nikolau Constantinak két gyára, egy Gyimesben, a másik Brassóban, Grünfeld S.-nek és Popp G. B.-nek egy-egy gyára Br. ssóban. E gyárak a nyersanyagot Romániából hozzák s a nevezett helyeken alakítják át éghető petroleummá. 1872-ben Romániából 27,502 vámmáza, 1873-ban 51,905, 1874-ben 37,401, 1875-ben 63,177 vámmáza kőolaj jött be az erdélyi részekbe s ezt csaknem mind a nevezett gyárak dolgozták fel. — Magyarországon tudvalevőleg nincs kőolajforrás és nincs petroleumgyár; az örökös tartományokban pedig Galícia szolgáltat nem nagy mennyiségű petroleumot, a mely még Magyarországon nem hódított magának piacot s itt ugyszólván ismeretlen. A brassói és gyimesi petroleum azonban már hódított magának tért s egész Kolozsvárig elhatott. Egyetlen versenytársa ez idő szerint a nyugati vasutak hallatlanul olcsó szállítási díjainak következtében az amerikai petroleum. Így tehát a mi petroleum-iparunknak még szép jövője lehet s bár Romániából hozza a kőolajat, úgy a mint Ausztria feldolgozza a magyar gyapjút és bőrt, nálunk is ép úgy igen jövedelmező pénzforrássá válhatik a kőolaj kikészítése.

A vámkérdés azonban az erdélyrészi petroleum iparra is nagy veszedelem eshetőségeit

*) Ezen figyelmet keltő cikket a „Kelet-kelet” vesszük át. Oly kérdést fejtet, melyhez alkalomszerűleg mi is hozzájárulunk.

TÁRCA.

László József életéből. *)

Szegény színészek! Számukra mostoha sorsot juttattak az istenek! Bármily tökélyre is emelkedjenek művészetükben, számukra nem létezik halhatatlanság! Ha a pillanat nem nyújt nekik elismerést és babért, a jövőtől mit sem várhatunk!

A mai nemzedék mindig lenézi a megelőzőt, s az emberek, mert születésük pillanatában a világ pár évtizeddel vénebb volt, apáik kortársainál bölcsőbbek és fejlettebb ízlésűeknek tartják magukat. Azt hiszik, hogy ítéletük igazabb, ízlésük emelkedettebb, szóval, hogy tökéletesebbek elődeiknél. E minden idők és nemzedékek követelő elbizakodottságából senkire sem háromlik annyi kár és igazságtalanság, mint a színészekre, a művészekre e pártáira. E fiatalok csak mosolyognak az öregebbek „naiv lelkesedésén”, ha a maguk korabeli színészek jelesbjeiről magasztalólag emlékeznek, s ha meg is engedik, hogy no, talán az akkori idő „kevésbé követelő” és alantibb ízlésének meg is felelték, azt, hogy valami értékesebbet, kiválóbbat nyújtottak volna, legfőkébb udvariasságból hiszik el. Szóval a színész csupán a jelen, a jövődőlöz semmi köze. Alkotásai mint tünékeny ködfátyolok képek nyomtalanul vonulnak el, s egész becsvágyának arra kell szorítkoznia, hogy legalább a kortársak szívében hagyjon maradandóbb benyomásokat. Ez képezi számára a sikernek elérhető netovábbját. A kortársak emlékezete képezi egész halhatatlanságát, mert működésének semmi más nyoma nem marad, a mivel magát a jövődőlöz előtt igazolhatná.

Ha már a sivár és rideg sors oly lehangozó

vetette fel magával. Az osztrák kormányval egyetértőleg megállapítván a vámügyi javaslatok, a petroleumra nézve a legelső tervezetben a következők szerlelett terhelő intézkedések vétettek célba: Először a külföldről jövő petroleum minden metermázsája után 8 ft behozatali vám fizetetik, a nyers anyag, vagyis kőolaj után pedig 1 ft 13 kr. A haza határain belül azonban a szesz- és huszfogyasztási adó mintájára petroleum fogyasztási adó hozatik be, még pedig metermázsája után 7 ft. Mindez tisztán pénzügyi vámnak tekintett a magyar kormány részéről, miután valószínűleg azt hitte, hogy Magyarországon nincsenek petroleum tisztító gyárak és így nem számított rá, hogy hazai ipart is sújt vele. A brassói és gyimesi gyárosok azonban eddig egészen vámentesen) kapták Romániából a kőolajat, minthogy pedig a galíciai gyárak saját anyagukból készítik a fotogént, a behozandó nyers anyagra vetendő vámmal a hazai petroleum-ipar, melynél a galíciai egy hajszálnyit sem virágzóbb, sőt a míg a galíciai az utóbbi években hanyatlott, addig az erdélyi emelkedett, — mondjuk az erdélyrészi ipar nagyon meglett volna terhelve, sőt talán elnyomva az osztrák javára. A brassói gyárosok tehát alig vévén neszét e céizatoknak, folyamodtak a miniszteriumhoz érdekeik tekintetbe vételért és a brassói iparkamara is feliratot intézett a miniszteriumhoz.

A javaslat mindennek dacára előbbi alakjában betérjesztett a háznak.

A tárgyalások sisyphusi munkájában azonban az előbbi tervezet lényegesen átalakult a petroleumot érdeköl intézkedéseiben is. A mint a lapok legújabbban ismertetik a legutolsó megállapodásokat, a külföldi petroleumra vetendő 8 ft vám leszáll 3 ft-ra, a 7 ft belföldi fogyasztási adó pedig illusorissá válván, egészen leesik. Csakhogy ar-

még a legnagyobb sikereket elért színészekre is, ha a halál utánra gondolnak, még diadalait teljes-ségében is, mert hisz ők is csakugy szomjuhozzák a halhatatlanságot mint költő és művésztsárai, s ugyanannyi joggal is vélnék birni hozzá, a meny-nivel szomorubb és kétségbejítőbb az oly örege-ké, s így a dolgok rendje szerint folyvást hanyatló művészre, kinek sikerei folyvást gyérülnek, ki már életében kénytelen megérni koszorúinak elhervadását, s ki midőn szebb napjait nem látott új nem-zedékek előtt kénytelen játszani, vajmi gyakran közőnyt vagy éppen visszatetszést ébreszt, vagy legjobb esetben is kénytelen a részvét és számalom kegyeletnek keresztelt alamizsnájával megelégedni?

E rettenetes helyzettel kibékülni soha sem tudtam, s már pályám kezdetén erősen elhatároztam, hogy ha isten küzdelmim árán sikerekre segít, e közeledő ősz hervasztó szelének első érinté-sére félrevonulok, kortársaimat, kik művészetem-ben hittek, a kiábrándulástól, magamat pedig a lassu, de feltartóztatlan hervadástól megkímélem!

Majdnem szó szerint ekkor indokolta előttem a szinpadtól történt kor megválását, midőn ezelőtt mintegy tizenöt évvel felkerestem őt kolozsvári bájos kis tanuján. Vértó szívvel tettem, — so-hajta — mert mit sem szerettem az életben úgy, mint a szinpadot, de semmi sem is látszott előttem irtózatossábnak az előhalottak sorsánál. Ha nyug-dijintézetünk nem is lenne, akkor is megtettem volna. Az éhenhalásra, vagy az öngyilkosságra is képesebb lettem volna, mintsem hogy saját sze-miimmel lássam jó közönségem elhidegölését. Szí-ve-met tépte volna szét a közöny.

De hát miért nem marad legalább Pesten, barátai között, oly városban, mely diadalainak ta-nujja volt, hol azok emléke ezer meg ezer ember szívében hervadhatatlanul él?

— Ez képezi lemondásomnak legnagyobb ál-dozatát, — sohajta szomorúan. Önkényt megvál-ni oly sok jó embertől, oly sok jó baráttól! Elhagyni a helyet, hol minden arc oly barátságosan mosoly-gott felém, hova ifjúságom örömeinek és kis sike-

ról, hogy mi történik a petroleum nyers anya-gára, a kőolajra kivetni szándékolt 1 ft 13 kr aranyban számítandó vámmal, hallgat a króni-ka és ez az, a mi bennünket aggaszt. Ha ez a vám teljesen elesik, a mint el is kellene hogy essék, ha a tisztított petroleum vámjára a 8 ft-ról 3 ra leszállítatik, akkor a hazai petroleum-ipar az amerikaival szemben védve van, még pedig sokkal nagyobb mértékben, mint lett volna akkor, ha a 8 ft pénzügyi vámmal szem-ben a belföldire 7 ft fogyasztási adó vette-tik. Ha azonban a kőolajra tervezett vám meg-marad, akkor az erdélyi petroleum-ipar ment-hetetlenül tönkremegy.

Közelebbről vizsgálva ugyanis az ügy eként áll: A galíciai petroleumforrások kőolaja metermázsánként 66 százalék petroleumot tar-talmaz, míg a romániaiak csak 55-öt, tehát hátrányban vannak a mi gyáraink egyszer i i percenttel. A brassói iparkamara számítása sze-rint pedig a nyers anyagnak beszállítása Ro-mániából Brassóba és Gyimesbe mázsánként legalább 1 ft 50 kr. Ha most ehhez számítjuk a tervezett vámot, a nyers anyagra 1 ft 13 kr aranyban, ez a finomított petroleumra, — minthogy csak fele lesz azzá, 2 ft 26 kr. Ehez agió, összesen mintegy 2 ft 60 kr, tehát csak-nem épen akkora volna csak maga a vám ter-he a hazai petroleumon, mint a külföldin.

Ezzel szemben pedig a galíciai petroleum-mot semmiféle vám sem terhelné, szállítási költséget sem hordoznak, anyagjuk is jobb, a gyártás alatt megmaradó salakot is helyzetük-nél fogva értékesíteni tudják, míg mindez a brassói és gyimesi gyárakra nézve ellenkező-leg áll.

Szóval a míg a galíciai petroleum-ipar tel-jesen védve lesz, a miénk menthetetlenül el-pusztul. Elpusztul pedig a nélkül, hogy a ma-gyar kincstár hasznát huzna az új rendszabály-ból. Ha e gyárak megbuknak, a kőolajat nem

reimnek emlékezete vonz: elhagyni a szép Buda-pestet, melyet úgy szerettem, a Dunát, a szép bu-dai hegyeket, a méla Margitszigetet, hol boldog ábrándozás közt oly sok szép órát éltam át: ehez nem kis erő és nem kis lemondás kellett. De meg-tettem, meghoztam az áldozatot, mert . . . mert . . . miért tagadnám? az élet mindig érdekel. Semmi okom sincs a boldogtalanságra és még kevesebb ohajtani a menekülést. Egészséges vagyok, győtrő vágyaim nincsenek, tudok gyönyörködni a szép-ben, a természetben, a csendes szemlélődés örömet nyújt számomra s a világ tarka folyása és gyors változásai érdekelnek.

— De — mondam neki meglepetéssel — ezért nem lett volna szükséges elhagynia bennünket. Köztünk is talált volna ön ily csendes zugot, hol barátai gyakrabban felkereshették volna.

— Igaz, oh mennyire igaz! — sohajta szomo-ruan és azután hosszasan elmélázott.

— Nem tudom, — monda mosolyogva szünet után — megismertesse-m-e önt elhatározásom titkos indokával, melyet még senki sem ismer a világon? Többben tudakozták ezt már tőlem, de senkinek se mondtam meg. Itt is szeretnek engem sokan, itt is van sok jó emberem, Kolozsvárhoz is hálá és sok szép ifjúsági emlék köt. Könnyű volt tehát ezek fölemlegetésével kitérnem az egyenes válasz elől. Önnel szemben is megtehetném ezt, de habo-zom, ha tegyem-e. Szükségét érzem, hogy valaki iránt őszinte legyek. Sokszor voltam már azon ponton, hogy valakinél letéteményeznem titkomat, mely legalább halálom után igazoljon barátaim és a jó budapestiek előtt, kik talán még halátlanság-gal és szeretetlenséggel is vádolhatnák. De soha sem volt hozzá bátorságom. Félttem, hogy igen is naivnak és neveltségnek fogok feltűnni s tudja ön, az emberből bizonyos hiuságot még a fehér hajak sem képesek kiirtani.

— Ha más oka nin'cs tartózkodásának, — mondam kezét megszorítva — legyen meggyőző-d-ve, hogy sokkal őszintébb tisztelettel és szeretet-tel . . .

*) Az elhunyt kolozsvári agg színész életéből ezen érdekes epizódot BALÁZS SANDOR írta a „Nemzeti Hírlap” számára, a honnan átvettük.

fogják többet áthozni Romániából s így vám sem lesz. Ha pedig fennállanak, mi fel sem tehetik, akkor is az az 54 ezer mázsa kőolaj után, mit e gyárak feldolgoznak, 70.200 forint jövedelme volna az államnak legfellebbező egy pár évig és ezen az áron az osztrákok javára végkép elnyomná egyik virágzó iparágát.

Különös figyelmébe ajánljuk e körülményt az erdélyi képviselőknek. Valóban, szomorú volna, ha igaznak bizonyulna, a mit a brassói iparkamara állít, hogy honi iparunk beteg fájának még zöld ágai is rendszeresen lenyírhatatlanok.

E tárggyal kapcsolatban nem mulaszthatjuk el figyelmeztetni a gyimesi petroleumgyár tulajdonosát egy fontos körülményre. Dr. Heribich Ferenc derék geológusunk becses kutatásai közben a gyimesi szorosban olyan kővekre talált, melyek határainkon belül kőolajforrások létezéséről tanuskodnak. Ne sajnálja a gyártulajdonos a költséget és fáradságot a kutatásra, meg lehet, a haza határain belül fogja feltalálni, a mit Romániából hozat s akkor nem kell vámost fizetni érte.

* A magyar delegáció tagjainak e hó 23-án az országos ülés után tartott értekezletén felolvastott a miniszterelnök átirata, mely szerint a delegációk ülészakának folytatása máj. 23-ára van célba véve. Ekkor teend a kormány a költségvetés appropriációja tárgyában előterjesztést, s vasárnap az albiztoságok megkezdik tanácskozásait. Szógyényi L. gyöngékedése folytán nem vehetvén részt a tárgyalásokban, Szilágyi fog a delegációk ülésén elnökölni.

Határszéli levelek.

Sósmező, 1878. május 21.

Tisztelt szerkesztő ur!

Ugy hiszem, nem lesz felesleges a „Nemere” t. olvasói előtt, ha olykor-olykor határszéleinkről tudósítani fogom. A mai mozgalmak időben anélkül is annyi valótlán járja be a lapokat, miszerint nem csoda, ha a tőlünk távol eső lakosokat aggodalom szállja meg. „Jön a muszka!” „Muszka lovaság közeledik!” stb. stb. Éféle rémképzések rázzák fel polgárainkat békés nyugalmukból. Mi pedig, kiket a már okkupált román területől csak egy lépés választ el, olyan nyugodtan alszunk most is, mint eddig.

Hogy azonban a t. szerkesztő ur mégse gondolja, miszerint a levél minden szélfúvás nélkül zörgött, a muszka közeledések hírére alkalmat szolgáltatott pár jelentékenyebb esetet ide írtatok.

E hó 16-án ugyanis a határunktól nem messze fekvő téreken csakugyan több orosz lovasízszt jelent meg pár századnyi gyalogsággal, teljes felszereléssel és utnak indultak Kalaras felé.

Fokszán városnál, úgy szintén a határunktól

Szavamba vágott:

— Ne igérjen semmit, mert nem fogja megtarthatni. Magam is jól tudom, hogy neveltség vagyok és magam is neveltesnek tartanék minden magát okosnak tartó embert, ki ma, korunkban eképen indokolni oly nagy elhatározást, mint a minőre nekem volt szükségem, hogy kedves Budapestemet végkép odahagyjam.

Fokozott kíváncsisággal tekintettem arcára, de nem tartottam ildomosnak közlékenységre sürgetni őt.

— Eh! — kiáltá szünet után, koccintásra nyujtva vendégszerető poharat — mégis csak megmondom önnek. Valakinek meg kell mondanom, a ki majdan igazoljon, mert nem szeretnék hálátlanak látszani. Minden emberi bűn közt legutálatosabbnak tartom a hálátlanságot. Elvállalja ön letevékenységem? Megígéri nekem, hogy halálomig megőrzi titkomat, de azután igazolni fog azok előtt, kik netán még emlékeznek rá?

Kezemet nyujtottam neki s mert kérdésért ünnepélyesen intézte hozzám, ünnepélyes fogadást is tettem rá.

— Akkor hát elmondom önnek, hogy mi birt arra, hogy Kolozsvárra jöjjék lakni. Ön ki fog nevetni. Ne is tartóztassa magát, én nem fogok haragudni, mert a mit mondanai fogok, az valóban neveltes. Tudja ön, mi birt nagy elhatározásomra? egy jóslat, egy közönséges cigány jövendőmondó jóslata. Csak mosolyogjon bátran, hisz felhatalmaztam rá.

Pár évvel ezelőtt, hogy elhagytam a szinpadot, a szüniőd alatt ide rándultam rokonomak és barátaim meglátogatására.

Egy napon Sz. Gy. barátommal — ön is ismerhette őt, hisz azt hiszem iskolatársak voltak — ennek szülőjében mulattunk, midőn egy vén cigány asszony tévedt oda, felajánlva jövendőmondását.

Sz. szerette a tréfát és azon kérdéssel nyujtotta oda neki kezét, hogy mikor fog meghalni?

A jósnő megvizsgálta tenyerét s azután egész komolyan azt mondá, hogy „akkor fog meghalni, midőn legjobban szeretne élni.”

Mindketten felkacagtunk a kényelmes, mit se

három posta-állomásra eső Ádgyud helységben pár század orosz lovaság és gyalogság állomásozik. Ezeknek azonban aligha van hódító kedvük, mert bár maguk elég tisztességesen vannak élelmezve, mégsem mondhatók, hogy csatakész, vagy épen támadó-képes állapotban volnának. Lovaiukat, a szégyen párákat künn lelegeltetik fűlővást a mezőn; a lovak oly roszak, hogy egy stációnyi ut alatt ki-dőlnek.

Hogy az orosz katonaság nem minden terv nélkülű fészkelődött ilyen közel hozzánk: az kitűnik onnan is, hogy például a napokban már kissé „kémlélődni” is megkíséreltették.

Eljött ugyanis egy orosz kapitány igen közel határunkhoz s egy oláh hadnagygyal élénk diskurzus között folytonosan jegyzett, rajzoltatott kezében lévő könyvébe. Határunkat, — mint említém — bármily közel voltak is hozzánk, átlépni nem merték. Mikor eltávoztott, annyit mondott a román hadnagynak oláhu, hogy „igen szűk itt a hely!” Tőlünk visszament Herszába (első falu Moldvában) s ott a rá várakozó fogaton visszament Gorzafalvára.

Hogy látnak itt muszkákat, az tagadhatatlan, de hogy ő sokkal jobban fél tőlünk, mint mi tőle, az is bizonyos. A románok meggyűlöltek a bessarabiai kérdés óta annyira az oroszokat, hogy a kiket eddig mint egy-egy Dumnezeut imádták, ma sárral dobálják. Egyik oláh, ha nagyot akar mondani s össze akarja szidni a másikat, csak annyit mond neki: „maj muszkulule!” s ez elég neki. — Ellenben a magyarokkal szemben eddig nem tapasztalt sympathiát veszünk észre, a min azonban csudálkozni természetesen nem lehet.

Ezek az oroszok nem közelednek határaink felé, mint a hogy a lapok kürtölték s ha egy-egy elvértve érrefelé talál lovagolni, sőt még ha kém-szemlére jönnek cirkálni is: abból nem következik még, hogy ránk akarnának törni. Tudják ők azt nagyon jól, hogy „szűk itt a hely” nekik s a me-szeli rókvál nem örömet bujnaknak be olyan lyukba, a honnan nem lehet többé „gyere ki”.

Különben maig o utász érkezett hozzánk teljes felszereléssel. Ezen utászok ügyes tisztek vezénylete mellett már meg is kezdték a sósmezői határszelen az ugynevezett „Runkujon” a műveleteket.

Napszámokat fogadtak eddigéllel mintegy 80 embert, kiknek napszámjaikat azonnal pontosan fizetik. Ugy látszik, hogy sáncsásokkal kezdik s a sósmezői erdő kisajátítása arra eng. d következtetni, hogy sátrak is készülnek a hosszabb itt-maradás biztosítására.

Kimérték végül egy utat és pedig a „Gyilkos” hidjától kifelé egész a „kis havasig”. Ezen uthoz is hozzáfogtak már.

A munka tehát foly. S ha eddig nem volt okunk a félelemre, ezután még kevesebb lesz.

Közelebből ismét írok. —r—

A keleti kérdés.

Sokkal gyorsabban, mint keletkeznek a békés hírek, sülyednek ezek most a komoly való előtt el a feledéstengerébe, s már talán nem létezik Európában senki, ki hinné, reménylené a béke létrejöttét.

veszélyeztető jóslaton. Csak a cigányasszony maradt komoly.

A tréfa kedvéért magam is oda nyujtottam kezemet:

„Hát én meddig fogok élni?”
Megvizsgálta tenyerem keresztjait s azután határozottan így szólott:

„Ha akarja, akkor 70 esztendőig is elérhet.”
„De hát mit kell tennem erre nézze?”
„Oda menjen lakni, a hol életében legelőször szeretett.”

„Akkor hát ide kell jönnöm! — mondám nevetve — itt voltam életemben először szerelmes.”
„Bravo! ez pompás jóslat!” kiáltá Sz., a cigánytól gazdagon megajándékozva.

Néhány hét múlva e jelenet után, mely ma is a legelevenebb emlékezetemben áll, — ha festő volnék, most is le tudnám a cigányasszony ravasz képét rajzolni. — Sz. barátomtól levelet kaptam, melyben lakodalmára hívott meg.

„Végül! végre tehát enyém lesz a kedves leány, — írta levelében — a kit egyedül szerettem életemben s kit magaménak nevezhetni még sem remélhettem. Csak te tudhatod, hogy mily boldog vagyok, mert te tudod, mennyire szeretem őt.”

Még időm sem volt válaszon megírására, midőn megérkezett a gyászos távirati tudósítás, mely egész lényemet szomorúsággal és remélletl töltö el. — Sz. Gy. barátomat szélhűlés érte és szörnyet halt.

A cigányasszony jóslata tehát teljesedett; akkor halt meg, midőn legjobban megszerette az életet.

Nem voltam babonás ember, de e csodálatos összehalálkozás mégis megdöbbentett.

Nem tudtam kiverni fejből. Lassanként valóságos rögeszmémé vált. És . . . és . . . idejöttem lakni, a hol először szerettem életemben.

Ime a titok. Igérje meg, hogy megőrzi, de halálom után elbeszéli barátainak!

Megígértém és megtettem.

Konstantinápoly előtt a két ellenséges hadsereg, a török és a muszka, már majdnem azon ponton állanak, hogy köztük újra kitörjön a vérengzés. A muszkák, mint látszik, nem akarják az iniciatívát tenni, de maguktartása annyira kihívó, miszerint csak egy percen múlt, hogy már is nem tört ki köztük az ellenségeskedés.

Abdul Hamid török őrnyag torpedó csapatával elzárta a Makriköibe vezető utat a Zubovits Fedor főhadnagy által feltalált torpedókkal Konstantinápoly környékét ledöntött fákkal biztosítják a törökök.

Brussából az arab hadtest előhadának megérkezését jelentik. Konstantinápolyban pedig minden órán várják az oroszok támadását, kivált a kavali-i posztótól féltik, épen ez az, melyet Baker pasa hadteste védelmez. Nagy baj volna, ha, mielőtt az angol hajóraj odaérhet, a muszkák itt intéznék egy támadást, noha a törökök ezt legjobban óriák. — Annyi azonban bizonyos, hogy a főváros védelmi hadserege már teljesen van szervezve és négy hadtestből áll. Az I. hadtest parancsnoka Baker pasa, a II. és III-e Mehemed Ali és a IV-e Fuad pasa. E sereg folyton szaporítottatik; előőrséit és útegeit napról-napra szaporítják s a sátrak száma egyre nő. A Bujukdere és Terapia felett uralkodó magaslatok hemzsegek a katonáktól s a beikoji táborban az ázsiai részen, szintén nagy az élénkség. Mehemed Ali pasa a napokban egy idegen diplomata előtt így nyilatkozott: „Most készen vagyunk; jöhetnek az oroszok s ha közelednek, olyan vereséget fognak szenvedni, melyre sokáig megemlékeznek.” Lőszér és fegyver van elég, nem rég roppant szállítmányok érkeztek Amerikából.

Az oroszok készülődéseiket épúgy folytatják s legközelebb is 4 orosz pánclahajó hagyta el Kronstadtt, hogy nyílt tengerbe vitorlázzon.

Suvaloff gróf küldetéséről a következőket jelentik Szentpétervárról a „P. L.”-nak: A nagy minisztertanács, melyen a cár és a cárné, az összes nagykoru nagyhírcégek és a miniszterek (a beteg Gorcsakoff kivételével) résztvettek, május 13-án d. u. 3 órakor tartották, s négy órát vett igénybe. Suvaloff jelentést tett az angol készülődésekről, találkozásáról Bismarck hggel s Vilmos császár általi fogadtatásáról. A trónörökös elővette az orosz hiv. lap az nap megjelent rendkívüli számát, s az abban foglalt hivatalos közleményre mutatva, így szólt: Ez feleletünk! Ama közlemény a felhívást tartalmazta a kalóz-hajóhad alakítására. Más részlet a tanácskozásról nem szivárgott ki a nyilvánosságra.

Orosz üzemek Romániában. Rosetti ur a „Romanul” szerkesztője, a kamara elnöke lapjában egy cikksorozatot kezdett meg, mely a legszélesebb körökben joggal nagy feltűnést kelt. A benne foglalt súlyos vádak a „Pol. Corr.” szerint elejét képezik a teleplezésnek hosszú sorának, melyek közéletét egy román államférfi nem rég szűkebb körben kilátásba helyezte. Rosetti ur lapjában figyelemzeti a román hatóságokat, valamint a föld-birtokosokat és bérloket, hogy Románia számos falvában az orosz hadsereg ügynökei azt beszélik a parasztnak, hogy az oroszok nem sokára kezökbé veendik az ország kormányzatát, elcsapják a fejedelmet, leszállítják, sőt egyenesen megszűntetik az adókat, s teljesen elengedik a földtehermentesítést illetéket; az orosz hadsereg a román parasztnak a földbirtokosok és az állam javaiból nagyobb és jobb földeket fog adományozni, mint a minők mostani birtokaik.

E propagandát egész nyíltan és szabadon üzik; orosz tisztek, kik a falvakba szállásolva, ragadták magukhoz a román előjárók tevékenységét, a halottakat katonai díszszel temették el, s minden eszközzel izgatják a parasztságot a román kormány ellen. „Kötelességünk teljesítjük — végzi a Romanul — midőn a kormányt fölkerjük, hogy ez üzemeket pontosan és behatóan megvizsgálja s ha az idézett tények valók, a bűnös igazságot fogságra vesse s a dolgotokról a kamrárt haladéktalanul értesítse.” Ilyenféle orosz üzemeket a „P. Corr.” romániai levelezői már előbb is jeleztek.

Az oroszok Ruméliában nagyban készülődnek. Roppant sietéssel szállítják a minden felől érkező friss csapatokat San-Stefanóba. A tüzésérg, a szerkesztés s a lovaság egy része vasuton szállítatik; a többi csapatok gyalog mennek. Az utóbbi öt hét alatt összesen mintegy 50.000 ember és 60 üteg, továbbá nagyszámu lovaság vonult le déli irányban. A Sipka-szoroson át egyre jönnek még a csapatok; 9-én Philippopolisba több mint 2000 kocsit érkezett. Az élelmi készletek is óriási tömegben vannak ott fölhalmozva — Csak az a furcsa, hogy a sok készlet dacára a San-stefanói orosz csapatok a legrosszabb ellátásban részesülnek.

Konstantinápoly, máj. 21. A muszkák gyanút ébresztő előnyomulásaik következtében, Layard kinyilatkoztatta, miszerint az oroszok minden fenyegető mozdulata a főváros felé ugyan oly mozdulatot vonand maga után az angol hajóraj részéről, mire Totleben tábornok megtöltötte seregének minden mozdulat tételét.

Konstantinápoly, május 21. Suavi effendi, azon egyén, ki tegnap a Tseregani palotába benyomult, megöletett. — A csapatokkal való összeköttetés alkalmával 25 személy megöletett s ugyanannyi megsebesített. Több katona megöletett és megsebesített. Számos elfogatás történt.

Konstantinápoly, május 21. Murad exszultán kijelenté, hogy ő a tegnapi összekülvétől telje-

sen iegen. Ali Suavinál eszközölt házmotózas folytán öb elfogatás történt. — Az elterjedt hírekkel zomben biztosítottak, hogy Murad ex-szultán jeleleg a Yildiz palota kioszkban, a szultán lak-helyéhez tartozó kioszkban van.

Konstantinápoly, május 21. A tegnapi események folytán a tengerészeti miniszter letétetett, s veszm pasa nevezetett ki tengerészeti miniszterre. A hadügyminiszter utóda még ismeretlen.

Rózsa István kivégeztetése.

Május 21-én 1878.

Az újpesti rablőgyilkos Rózsa Istvának ma reggel aludt ki élte fátyla. Bár az akasztás 7 órára volt kitűzve, a közönség már jóval az idő előtt nagy tömegben gyűlt a kerepesi-úti törvényszéki fegyház köré. Nagyszámú lovasrendőr zárta el a tért, a fegyház kapuja előtt egy szakasz katonaság állt szorosan s a kapu csak félhétkor nyílt meg, midőn bebocsátottak azon kevés közönséget, mely belépti-jeggyel rendelkezett.

Az udvaron vagy 80—90 ember lehetett.

A fegyház külső udvarán egy század katonaság a Párma ezredből; a belső udvaron állt az akasztófa a kerítéshez közel. Egy négyzetű faoszlop, 7—8 láb magas. Az éjelt állították fel. A tetőjén vaskapocs. Alul csigaféle szerkezet, vastag kötéllal. Előtte 1 és fél lábnyi magas számoly, a minék két lépcsője volt. A hurok — vékonyabb kötéll — a bitófa oldal szögére vetve. A börtönök ablakait pokroccal fődtek be, csak a siralomház melletti ablakban tűnt fél halványan néhány nő.

A siralomház kis cella volt; két gyertya közt a feszület. A pap imádkozott a boldogulattal. Éjelt az elítelt 5 óra hosszat aludt. Reggel öt kor kelt fel. Halvány arcát ajátatosan fordítá a pap felé s megtört hangon mondta utána a litániát: „Uram irgalmaz nekünk!”

Az ajtót, midőn a katonaság a belső udvarra bevonult, hamar elzárták a közönség elől. A katonaság négyzetet formált s a bitófa környékét kiürítette.

E közben 6 óra lett. A százados vezényelt: „Vigyázz; Vállhoz!” A törvényszéki kiküldöttek a szabad térre léptek. A hóhér három legényével a külső udvaron figyelő állásba helyeztetett: a hóhér fekete salont öltönyt viselt, fehér mellényvel. Kezén fekete keztyű. — Arca piros, érzékeny.

A törvényszéki kiküldöttek 3 perccel várak. Ekkor megnyílt a siralomház ajtaja, belülről láncok csörgése hallatszott. — Levették Rózsáról s kivégezték négy szurony közt a bitóhoz, mellette a pap igyekezett erőt önteni lelkébe, a fegyház felügyelő és a pap közt hallgatta végig az elítelt, háttal a bitófához, a mint Matavovszky bíró. „Ő felsége a király nevében!” felolvasta előtte az ítéletet, mely szerint a három forumon át egyhangulag hozott halálos ítéletet a király is helyben hagyta. Mindenki kalap levéve hallgatta, még a katonaság is levette fővegét.

Rózsa István a szeméit törölte.

A bíró így végzé be: Átadom a tekintetes kir. ügyészségnek. Erre Tóth Gerő azt mondta: „Hóhér, vegye át, tegye kötelességét!”

Erre a hóhér intett, a hóhérlégenyek pedig megfogták az elíteltet, ki elé állhattalag ezt mondta: „Engedelmet kérek, én is szeretnék valamit mondani. Ha vétettem, bocsássanak meg. Legyen nekem az isten halálom után kegyelmes...”

A két kezét a ballába felső részéhez kötötték, felvitték a számolyra, lábaihoz csatolták a csiga kötélt, mire fölemelték kissé, hogy a létrán hátul felmenő hóhér a hurok nyakába akasztassa. Ekkor mondá a rablőgyilkos az utolsó szavakat: „Is-ten áldjon meg! — ez volt utolsó lélekzete. A hurok nyakán, a számoly kivéve alóla, a hóhér szemét, száját fogta be s munkája be volt végezve.

A pap a bitófától oldalról térdelt s imádkozott.

A hóhér a kivégzés után a tszék előtt meghajtá magát s bitófa mögé állt, ugyanazzal a hideg arccal.

Tompa hangon vezényelte akkor a százados „Vigyázz, imához!” A század letérdelt, levette a fővegét, a bentlevők szintén hajadon főt álltak. Sír csend közt, hol dr. Glük, hol dr. Szikszay törvényszéki orvos tette fülét az elvesztett szívéhez. Ekkor hallatszott a vezény szó. „Vállhoz!” Vagy három percnyi idő után Rózsa megrázkódott, melle gyengén kifeszülni látszott s vállai felemelkedtek. Még mindig keringett a vér, habár utolsó phazisban közbe rángatózott az agoniában szenvedő teste. Kinos 12 és fél perc múlva Dr. Glük Ignác, az órára tekintve kimondotta: konstatálom, hogy a halál teljesen beállt.

A százados ekkor ismét imára vezényelt és a lelkész fenhangon mondomta a „Miatyánk”-ot és adj neki uram nyugodalmat és az örök világosság fényeskedjék neki!

E szavakkal végződött a szomorú végrehajtás — a katonaság elvonult, még néhány percig fennhagyták a hallottat a bitófa, aztán Matavovszky megköszönte a bizalmi férfiaknak megjelensöket — és a hóhér legényei leemelték a hullát a bitófáról, bevitték egy közel kamarába, hol a boncoláshoz azonnal hozzáfogtak az orvosok.

A boncleletről pótállag fölemlítjük, hogy az egy felette vérszegény. A koponyaboltozat igen erős, vastag. Constatáltak kezdődő Pachinoni-féle

agyszemcsésedést, s a nagyobb viszerek körül tej-szerű elhalványulást. A kivégzettet ma éjelt vitték ki a kerepesi temetőbe.

CSARNOK.

Rohlf's Gerhard ujjabb tervezett afrikai utazása.

Alig tért vissza az ismeretes afrikai utazó Rohlf's 1874-ben végrehajtott eredménydus lybiai expedíciójából: ujjabb tért szemelt ki tevékenységének ama fehér foltok egyikén, melyek Afrika térszélén még nagyban tarkáznak.

Kedves család! otthona az Ilm gyönyörű völgynyílásában ott a thüringiai erdő ölen csupán addig tudá lebilincselni, míg nagyszabású művével („Quer durch Afrika”) elkészült s most kiszakítva magát neje s nagyszámú barátainak ölelő karjaiból, ismét dicsőségének színhelye: a fekete föld-rész felé irányítja lépteit, hogy saját érdemközoruját ujjabb babérlevelekkel gazdagítva, a tudomány és világkereskedelemnek ujjabb szolgálókat tegyen.

Mert a ki tekintetbe veszi Ausztrália és Dél-Amerika sivatagainak a kultúra hatása alatt bekövetkezett előnyös változásait, semmieset nem fogja kicsinyelni Rohlf'snak Beláfrika kereskedelmi érdekében nyilvánosságra hozott terveit. Ő ugyanis a Földközi tengertől Sudanig s onnan a Kongohoz vasutat hozott javaslatba, mert Stanley uttoró fázadozásait a óz nagy vízeséssel megszakított folyón hajókkal kiegészíteni másképp nem lehetséges.

Csak hogy egy ilyen vállalatához egyedül Anglia foghatna, mely ország köztudomás szerint csupán egy emberbaráti célra: a rabszolgák felszabadítására 70 millió fontot adott ki 1807-től fogva. És e tervet nem is ó hangoztatja egyedül, hanem maga dr. Petermann, ki pár év előtt még egész kihívólag versenyre serkent honfitársait az angol expedíciók ellenében s ma már Afrika jövőjét, civilizációját egyedül Albion fennhatósága mellett helyezi kilitásba világosan kifejezve, a franciák algiri kísérletei felett kicsinylést is.

Hja! 1872 óta nagyot lohadott a német tudósok elbizakodottsága dr. Barry és Hildebrandt költséges „csinccsói” vesztéglése s eredménytelen hazautazása óta. Nem csodálhatjuk tehát, ha olyan kipróbált fiának, mint Rohlf'snak civilisator tervezeteit is egyenesen Angliára kívánják átruházni, holott Rohlf's akármelyik veteránvilágu tázóval kiállja bátran az összehasonlítást.

Lybiai vállalatá például egyike volt a legsikerültebb utazásoknak s rendíthetetlen tevékenysége, ritka mély tudományossága elég biztosíték, hogy ez évben megkezdett útja is kielégíti a hozzákötött várakozást. Pedig eddigi működése terét távolról sem lehet összemérni a most kitűzött ropant területtel.

Kiindulása Tripollis s innen Észak-Afrika egész belföldét kutatja át le a Nachtigall-féle Csad-tóig s onnan Wadai. Darfur délen s Szüh, Asszuán, Nilus, Dongola, Wadi Merk vizvonai irányában keleten halad, vagyis mintegy 58,900 négyzet mértő föld területm, a német birodalomnál hatszorta nagyobb terület jár be. Csupán egyes részleteket érintettek innen európai utazók, (igy a délnyugati részt Bordáig és Zuarig és a Csadtótól Bor-kuig Nachtigall 1873-ban; a délkeleti részen meg Brown utazott 1793—96-ig). A többi terület még merőben „terra incognita” a földrajzi tudomány részére.

Csak hogy idáig a legtöbb afrikai utazó nélkülözöte a csillagászati ismereteket, melyek nélkül a bejárt terület biztos térképezése meg nem történhetik. Kémszemléknek mondhatjuk a belföldön végrehajtott utazásokat. Innen van, hogy több utazó adatai egy ugyanazon vidékről ritkán találunk mértani szabotossággal s az ujjonnan érkezők leg-többször a benszülöttek tájékoztatása segélyével is alig tarthatják meg elődeik nyomát. Minthogy azonban a tájékoztató utazások által is tűnéndez kezdnek az ismeretlenség fehér foltjai s főleg Stanley merész vállalatá Afrika derekán át szintén utat nyitott a kutatásoknak; ez után valódi tudományos értékkel csupán azon utazások bírnak, melyek a felvett terület részletes térképét hozzák meg a geographiai szakirodalomnak.

És Rohlf's expedíciója ilyen értelemben is teljes elismerésre számíthat. Kísérétében első rangú tudósok képviselik a térképezéshez s természeti felvételekhez megkívántó szakismereteket. Idejét pedig jó bőre: egy fél decenniumra szánta, a költségeket némi mérsékléssel csak ötezer tallér-ra évenként.

Egész Németország feszült várakozással tekint Rohlf's vállalatá elé s Petermann egyenesen a korábbi kudarcok helyreállítását feltételezi arról. — Hogy azonban Rohlf's erkölcsi és fizikai rátermettsége dacára a kitűzött feladat minden ágát kívánt sikerrel megoldhassa: a pénzbeli segély mellett legalább 100 bátor, elszánt katonai kíséretet követel Petermann. E nélkül nagyon félni lehet attól, hogy a csinccsói s több eféle költséges historia ismétlődik. Hisz ezt az ominozus hírnevet is a „hordárkérdéssel” aratta Németország. Rohlf'sról ugyan mindenki tudja, hogy törhetetlen kitarással szokot célja felé haladni akár a Magas Atlaszon

kell Tuatha indulnia, hova a franciák Soleilletig el nem jutottak, akár „keresztbe” kell vennie Afrikát, vagy kikutatni Lybia sivatagját: mindazonáltal a tudományos körök nem akarják a mostani vállalat szép reményeit az ó személyisége által nem parallelsálható s Afrikában nagyon is mindennapi veszélyek ellen biztosítatlannal hagyni. — Ott lebeg szemük előtt még Beurnmann porosz tiszt esete, ki magános útján a mohamedánok fenatimusan esett áldozatul, holott előtte Vogel német ifju az angol kormány által rendelkezésére bocsátott katonákkal ugyanazon irányban szerencsésen célhoz jutott. De nem javálja-e ezt Stanley példája is, ki fegyveres kísérete nélkül aligha emelkedhetett volna egyszerű hírlapíróból a földrajzi tudomány ünnepléjévé.

Petermann, a „Geographische Mittheilungen” nagytekintű szerkesztője nemcsak általános szempontból érdekli e vállalat iránt, hanem mint a német tudományosság egyik feltékező öre, különösen lelken hordja az expedíció sikerhez jutását. Ez okból állítja a kitűzött feladat előfeltételül a katonai fedezetet s felszólalásának kívánt eredménye már meg is van, a mennyiben 300 főnyi csapat élén indulhatott el Rohlf's és expedíciója néhány héttel ezezőtt a fekete országába, honnan remélhetőleg nagyszűréli felfedezésekkel fogják gazdagítani ismeretkörünket.

Téglás Gábor.

LEGUJABB.

Bécs, máj. 22. A „P. Corr.” bukaresti jelentése szerint az összes román hadsereg összpontosított állást foglal el Slatina és Tirgovisti közt. Az orosz részről közölt hírek egy új katonai conventió létrejöttéről határozottan meghazudoltatnak, mivel a mostani kabinet soha sem nyujtaná kezét egy oly hatalommal második szerződéshez, mely az áprilisi conventiót megsértette.

Bécs, május 22. A „P. Corr.”-nek a Montenegro és a porta közti konfliktus veszélyéről jelentik: Nikita fejedelem vadolja a portát, hogy a Montenegro ellen Albániában egy támadást készít elő, melyet ó vissza készűl verni, egyszersmind a portának állítólagos ellenséges nézésekairól a skutari konzulási kart, valamint a török kormányzót is tudósítja arról, hogy azon esetben, ha vér ontanék, minden felelősség Törökországot fogja terhelni. A konsulok ép úgy mint a kormányzó, biztosították a fejedelmet a porta békés érzületeiről, a kormányzó kinyilatkozta, miszerint, a határ parancsnokoknak szigoron meg van hagyva, hogy még a kihívás látszatát is kerüljék, ó tehát a fejedelemtől hasonló rendeleteket vár és bizzik loyaltitásában és a montenegrói hatóságok engedelmességében. A skutari-i katonai körök ezen esetet nem bírák másképp magyarázni, mint úgy, hogy a fejedelmet tévutra vitték aggasztó híreikkel vagy hogy ó keres ürügyet konfliktusra. Más oldalról a „P. Corr.” azt hallja, hogy a montenegróiak többi időben igen buzgólkodva fegyverkeznek.

Bukarest, máj. 22. Károly fejedelem trónralépése és Románia függetlenségi nyilatkozatának évfordulója következtében ma valamennyi ház fel volt lobogóva. A fejedelem meglátogatta Kalafatot, ez alkalommal átment Widdinen, hol a smrdani csatáról megtekintette. Widdinben a fejedelem katonai tisztelgessel fogadtatott az oroszok által. A papság sóval és kenyérral fogadta őt és megköszönte a román hadsereg közreműködését. A fejedelem három, négy nap múlva ide vissza váratik.

Berlin, máj. 22. Diplomaciai körökben el van terjedve a hír, hogy a kongresszus június hó 20-án ül össze.

London, máj. 22. A „Standard” jelenti: Több mint valószínű, hogy a kongresszus június hó első felében összejön. A konstantinápolyi rendetlen helyzet miatt a brit hajóraj Ismidből valószínűleg a Hercegszigeteg elé megy. A „Times” positive tagadja, hogy az angol kormány eljettette volna a kongresszus tárgyában eddig tett kifogásait. — A béke érdekében az első pozitív lépést Oroszországnak kell megtennie, hogy beleegyezék, miszerint oly feltételek mellett megy a kongresszusra, melyek a keleti kérdés megoldásánál helyet engednek az összes európai hatalmak közös érdekeinek.

KÜLÖNFÉLEK.

— A helybeli önkéntes tűzoltó-egylet folyó hó 23-án tartott táncestélyét méltán nevezhetjük sikerültnek, ha tekintetbe vesszük a polgárság különböző osztályainak egymás iránti hűdségét. Követválasztáskor, a pártok alakításakor testvérek s mindenféleké vagyunk, de hogy egy közös teremben, ugyanazon egy ügyet pártolva, egy kis kedélyes estét töltünk, e tekintetben még messzire állunk! Hála az égnek, néhány jó gondolkodásu

polgártársunk megjelenése megmentette egyetünk adott májálisaival szerzett hírnevét; mert a pénztár nem maradt üresen s a nők mint férfiak a legnagyobb kedvességgel töltötték el az időt éjféltől 1 óráig. Összes bevétel 28 frt, kiadás 14 frt, tehát tiszta jövedelem 13 frt. Felülfizetéseket tettek: Gyárfás Sámuel 50 kr, Molnár Lajos 50 kr, Elekcs Béla 50 kr, melyért egyetünk hálás köszönetet mond az illető uraknak. Bárha jövőre az ilyenmű összejövetelekből nagyobb anyagi és erkölcsi hasznot számíthatnánk el! A válasza t m á n y.

— **Udvári ebéd a szultánnál.** Folyó hó 15-én Zichy gr. osztrák-magyar nagykövetet az a kitüntetés érte, hogy a szultán az ő tiszteletére rendezett udvari ebédre meghívta, mely megtiszteltetés még ritka halandót ért. A 22 terítékű asztalhoz hivatalosak voltak Zichyn kívül még Herbert br. és Kosjék követési tanácsosok. Azonkívül az összes miniszterek, a két ghazi: Ozmán és Mouhktár pasák, ugyiszent több magasrendű udvari elvtársak, a meghívott vendégek közvetlenül megérkeztek után a császári palota egy földszinti termébe vezettek, hol Said pasa palotamarsal és az udvari tolmács fogadták őket, s a hol török szokás szerint különféle étvágygerjesztő szesz italok s nyálkáságok: hordattak körül. Nem sokára rá megjelent a szertartásmester, jelentve a nagykövetnek, hogy a szultán egyedül kívánja őt látni. Zichy gróf erre a terembe ment a szultánhoz, s vagy tíz percig időzött itt, hol a külügyminiszteren kívül, ki a tolmácsszerepet vitte, senki más nem volt jelen. Ezután az ebédhez indultak. Időközben az összes többi vendég az étterem előtti szobában sorfalat képezve sorakozott, mely közt a szultán s a nagykövet haladt az étterembe, hol európai ízlés szerint díszített, gazdag ezüsterítékű asztal állt. A többi rendezés is, ugyiszent a konyha, pince egészen megfelelt egy fényes európai udvari ebéd kellékének. Az ebéd alatt, mely vagy másfél órát tartott, a melléktérben a szultán kitűnő zenekara török s egyéb darabokat játszott s emelte az elégedett vendégek hangulatát. Ebéd végeztével a szultán Zichy gróffal más terembe ment, hogy ott cserclet tartson, ha melyben azonban az említett két követési tanácsoson kívül, csak néhány a meghívott méltóságoknak volt hivatalos, kiknek a fenfoglalt politikai beszélgetésben hasznát vehettek. E társalgás még két óra hosszat tartott, s mikor a nagykövet a szultántól búcsuzott, már éjfélt felé járt az idő.

— **Az oláh fejedelem a magyar határon.** A temesvári német lapnak írják Orsováról e hó 17-ki kelettel: Tegnap délután 4 órakor érkezett meg külön vonattal Károly uralkodó fejedelem a Ver-cierova vasúti állomásra. Kísérte a turnszeverini alkonzon kívül csupa katonatisztből állott. A fejedelem futólag megtekintette a szép, de még egészen fel nem épült indóházi helyiségeket. Amint a közönség soraiban egy magas rangú török tiszt észrevett, feléje tartott, udvarias szívélyességgel üdvözölte és kívánságát nyilvánította Ada-Kaleh sziget erőd megtekintésére. A török tiszt igen örvendett a fejedelem ezen ohajtásának, csak azt sajnálta, hogy az idő rövidsége miatt az uralkodót nem fogadhatják méltó tisztelettel. A fejedelem kísérte egy részével néhány vasúti kocsi elfoglalt s aztán a magyar határon átkelt, midőn senki nem is gyantit e látogatást; csakis az ott levő honvédőr üdvözölte Károly fejedelemet. Midőn rövid idő múlva oda érkeztek Ada-Kalehez, az uralkodó meglepetve látta, hogy mindössze egy-két kis csónak áll rendelkezésre és a Duna meglehetősen áradt. Károly fejedelem tanácsosabbnak találta, hogy ezuttal a sziget erőd megtekintéséről lemondjon. Ada-Kaleh helyőrsége készen várta az uralkodót, ki azonban csakhamar visszatért Ver-cierovába, onnan pedig a vasúton Turnu-Seve-rinbe.

— **Hödl és az újságok.** A német császár el- leni merénylet hőse rendkívül kíváncsi arra, hogy a lapok mit irnak róla s e tárgyban a minap kö- vetkező klasszikus párbeszéd fejtett ki közte és a vizsgáló bíró között. Hödl: Tartanak itt, mint egy kutyát, hát ezt érdemeltem én? Ön tudja ki vagyok, azért ohajtánám, hogy lapot adnának ré- szemre, mert mióta cellámba jutottam, azóta még egyet sem láttam. — Vizsgáló bíró: A vizs- galati foglyok nem szoktak lapot olvasni. — Ugy? Azt én jobban tudom, tessék megkérdezni, hogy a socialdemokrata szerkesztőknek nincsenek-e lap- jaik? — Vizsgáló bíró: Csak hogy ön nem szerkesztő, ön ő felsége a császár élete ellen el- követett gyilkossági kísérlet miatt van itt befogva, s ilyen egyének számára szigorú őrizet való ugyan, de nem lap. — Hödl: Mint politikai vétkes, a minőnek minősítenem kell, én is követek lapot. (De persze nem kapott.)

— **Borzasztó földrengést.** Bolivar városban Venezuela-köztársaságban április 12-én, este 9 óra- kor borzasztó földrengés volt. Bolivarban és a szomszéd kisebb helységeken egy ház sem ma- radt épésben és számos ember a romok közé te- mettetett. A rengés 4 vagy 5 percig tartott, — elég hosszú idő a legborzasztóbb katasztrófa. A borzasztó rengésnek semmi sem állhatott ellent. Nagyszerűen borzasztó volt a székesegyház össze- omlása. A földalatti erő előbb felemelte, mintha birkózott volna vele és aztán letette és a templom szétesett. Másnap reggel 70 holttestet ástak ki, de az áldozatok száma még legalább háromszor annyi

a sebesültekről nem is szólva, kiknek ápolására hiányzik a szükséges segély. A körülbelül egy mértföldnyire levő fővárosban, Caracasban, a la- kosság szinte érezhette a borzasztó rengést, mert több ház és templom itt nagy sérüléseket szen- vedett.

— **A pusztulás napja.** Mint Aradról írják, ott és vidékén a május 21-iki nap minden tekintetben sokaknak feledhetlen emlékeket hagyott hátra; úgy tűz mint a víz üzte pusztító kicsapongásait. — Déliben tüzet jeleztek, és a rácvárosban egy házikó elhamvadt, mit a csendes idő és a nyom- ban helyszínen levő segély csakhamar elfojtott. Ez tehát nem volt valami nagy veszély; délután azon- ban rémitő zivatar közt eredtek meg az ég csator- náit, villám-villámot üze; míg a leghevesebb zápor között dió- és magyará-nagyságu jég a szó szoros értelmében ömlött mintegy negyed óráig, ha a kö- zeli börtörök hegységét is így látogatta a kegyet- len felhő, mint Arad városát és a sikot — ugy fájdalommal kell kimondanunk a szót, — hogy Arad vidékén május 21. leszüreteltetett a hegy; szá- mtalan bárányt vert agyon a mezőn a jég. A hegy- ségben is minden esetre hullott a zápor, mert a Maros merő iszapot hömpölyget.

— **Merénylet a világiállítási palota ellen.** A „Köln. Zeitung“-nak írják Párisból 15-ről: Mond- ják, hogy ma reggel a Mars-mezői állítási palota ellen felgyújtási kísérleteket merényeltek. Egy pe- troleummal megtöltött hollyag, mely valószínűleg gyu- anyagot is tartalmazott, a kiállítási palotára vet- tetget, de szerencsére félre esett robbanás nélkül. Közlebbi részletek a merényletről még hiányzanak.

Köszönetnyilvánítás.

Az elismerés és hála érzete vezérli e sorokat, midőn azt a mivelt közönség előtt tanusítom és melyek által tek. Mátéfi Károly törvényszéki bíró ur, mint jeles hegedűművész és a „közmevelődési egyesület“ zeneszakosztályának a kézdi-vásárhelyi „jó- tékony nő-egylet“ nevében köszönetemet nyilvání- tom azon nemes és feleköl érzelmeket tanusító el- járás iránt, melyet a zeneszakosztály minden egyes tagja tanusított, midőn a folyó hó 19-én tar- tott májálison való közreműködésük által újabb jelet adtak szilárd és kitartó pártfogásuknak „nő- egyesületünkkel“ és minden magasabb célú és irányú ügygyel szemben. Az öntudat jutalmazza önöket ezért és a közvélemény; mi pedig azt állítjuk és valljuk: „ha isten velünk, ki ellenünk?“ Legyen isten önökkel is! Egy baráti kézszorítás és egy ünnepélyes fogadás önök és a „nő-egylet“ között, melyet szentesítsenek e szavak: „előre isten ne- vében!“

Kézdi-Vásárhelyt, 1878. május 21-én.

Székely Jánosné,
a jótékony „Nő-egylet“
ideiglenes elnöke.

2-ik közlemény a zágoni szegényekháza részére tett szives adakozásokról.

Kocsis Anna gyűjtése.

Káposztát adtak: Becás Kristóf 15, Bartalis Jánosné 10, Berecki Sándorné 8, Rác Istvánné 2, Földes Miklósné 6, Barabás Ferencné 4, Juhas Istvánné 2, Kis Józsefné 5 főt. Földes Andrásné hagymát, Török Antalné 1 koszu hagymát, Ko- vács Jánosné 2 kupa fuszulyka, Orbán Istvánné hagymát. János Lászlóné hagymát és 4 fő káposztát, Földes Istvánné 1 kupa fuszulykát. Székely Zsig- mondné 1 knga fuszulykát. Barabás Józsefné 2 k. fuszulykát. Albu Lászlóné 1 koszu hagymát.

Rác Istvánné gyűjtése.

Ozvegy Bíró Elekné 2 kupa fuszulyka, Albu Sámuelné 2 kupa fuszulyka. Kovács Józsefné 2 k. fuszulyka, Bitai Antalné 1 k. törökbuza, Albu Ist- vánné 2 k. fuszulyka, Bitai Lajosné 1 k. borsó, Albu Antalné 2 k. asszuszilva, Zs. Albu Jánosné 1 k. fuszulyka, Székely Sámuelné 1 koszu hagyma, Fazakas Lajosné 1 k. fuszulyka, Vajda Istvánné 4 k. elvegy gabona, Tamó Lajosné 2 k. fuszulyka, 2 k. asszuszilva, Berecki Sándorné 4 kupa fuszulyka, Rác Istvánné 1 k. borsó, Barabás József 2. kupa borsó, Rab Józsefné (Piriklán) félk. fuszulyka.

Egyesektől.

A zágoni nő-egylet 2 árva gyermek ruházata. B. Szentkereszty Stephánia husra 5 frt. Török Jó- zsef 1 fazék leves, 1 kenyér. Földes Anna 1 fazék leves, 1 tál káposzta, 1 kenyér. Földes Anna 1 k. fuszulyka, 1 kenyér. Bartha Ferencné 1 étel sertés aprólk. Ilyés Lászlóné 1 kupa szilva. Földes Mik- lósné 1 kenyér, 1 fazék leves, 1 fertály pálinka.

Ezen jóindulatú szives adakozásokat, mint az illetők humánus gondolkodásának, emberbaráti ne- mes érzületének bizonyosságait nyilvános elismerés- sel köztudomásra hozni kedves kötelességünknek ismertük.

Zágon, 1877. december 24.

br. Szentkereszty Stephanie,
nőegyleti elnök.

Szabó Károly,
nőegyleti jegyző

Érték- és váltó-árólyam a bécsi cs. kir. nyilvános
tőzsdén május 24.

Magyar aranyáradék	86.15
„ kincstári utalványok I. kibocsátás	120.50
„ „ II.	111.50
„ keleti vasut II. kibocs. államkötv.	72.90
„ „ 1876. évi államkötv.	65.75
„ vasuti kölcsön kötvény	100.—
„ földterhermentesítési kötvény	70.60
Temesvári „	78.—
Erdélyi „	76.75
Horvátzlavon „	—
Szólódézmaváltási „	82.—
Osztrák egys.-államadósság papírban	62.50
„ „ ezüstben	65.05
„ aranyáradék	72.—
1860. államsorsjegy	114.—
Osztrák nemzeti bank rézvény	79.8—
„ hitelintézeti „	218.40
Magyar hitelbank „	196.25
Ezüst „	105.15
Cs. kir. arany „	5.69
Napoleon d'or „	9.66 ¹⁰
Német birodalmi márka „	99.97
London „	126.85

Felelős szerkesztő: Málik József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

Egy csinos, divatos, lakkbőr-
födelű, 9 ruganyos
kocsi (Phaeton)
Eladó
Monoki István,
nyergesnél
Brassóban.

2-3

FISCHER SAMUEL

5-6 látszerész Brassóban

ajánlja dusan felszerelt raktárát, melyben mindenmü legujabb és legfi-
nomabb szemüvegek, csiptetők (Zwicker), lorgnettek, nap elleni
szemüvegek, mikroskópok, színházi és tábori látesővek, lég- és
hővmérők, vízmértékek, napórák, iránytűk, szeszmérők, valamint
mindenféle látszerési tárgyak a legujabb szerkezet szerint, a legjutányo-
sabb árért kaphatók.

Egy szemüveg megrendelésénél elegendő megjegyezni, hogy egy
sor nyomatott írást milý távolságban lehet üveg nélkül olvasni, de azon
írást be kell küldeni.

A szemüveg jószágáért, valamint minden látszerési tárgyak leg-
biztosabb elkészítéséért a legszigorubb kezeséget vállal.

Javítások gyorsan, pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Lakása Brassóban a nagy-utcában.